

Siyasi Parti ve Adaylara Çağrı: Kutuplaştırıcı Söylemler Demokratik Siyasetin Önünde Engel

Türkiye olarak 14 Mayıs 2023 tarihinde Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimleri için sandığa gideceğiz. Artan hayat pahalılığı, işsizlik, gençlerin geleceğe dair azalan umutları, afetlerde tedbirsizlik ve liyakatsizlik sonucu yaşanan can kayıpları, daralan temel hak ve özgürlükler, fırsat eşitsizliği başta olmak üzere artan eşitsizlikler vatandaşlar olarak gündemimizde olan temel sorun alanları. Türkiye’de demokratik denge ve denetleme sisteminde yaşanan erozyonun belirleyici şekilde etkili olduğu bu sorun alanları, aslında siyasi parti aidiyeti ya da dünya görüşümüzden bağımsız olarak hepimizin ortak sorun alanları. Biliyoruz ki bu sorun alanları tüm paydaşların etkin ve yapıcı diyaloguyla çözüme kavuşturulabilir. Ancak son yıllarda daha da derinleşen kutuplaşma, bu diyalogun ve sorunlara etkin şekilde çözüm bulmanın önünde temel bir engel oluşturuyor.

Kutuplaşma pek çok şekilde karşımıza çıkıyor. Siyasi partiler ve seçmenler arasındaki ideolojik mesafenin artması sonucu oluşan ideolojik kutuplaşma ve fikir ayrılığının ötesine geçen; farklı görüşleri dinlememizi ve müzakere etmemizi engelleyen duygusal kutuplaşma bunlardan başlıcaları.¹ Siyasi kutuplaşma dediğimiz olgu, siyasiler arasında müzakereyle ortak sorunları çözmeye kapasitesini ortadan kaldırırken toplumsal kutuplaşma ise bizleri yankı odalarına hapsederek ve suskunluk sarmalına sokarak pasifize ediyor ve akılcı siyasi tercih yapmamızı engelliyor.² Yıkıcı boyutlara ulaşan siyasi kutuplaşma, toplumsal kutuplaşmayı besliyor. Kutuplaşmış bir toplum da siyasiler için kutuplaştırma stratejisini daha da işlevsel hale getiriyor. Bunun sonucunda hem siyasi aktörlerin hem de biz vatandaşların arasındaki mesafe birbirini besleyerek artıyor.

Son yıllarda küresel bir boyut kazanan otoriterleşme süreçleri incelendiğinde ise kutuplaşmanın, otoriterleşme sürecindeki ülkelerde de temel bir dinamik olduğu görülüyor.³ Türkiye’de de son dönemde demokratik denge ve denetleme sistemindeki erozyon ile artan ve giderek yıkıcı bir nitelik kazanan siyasi ve toplumsal kutuplaşma birbirini izliyor.⁴ Demokrasinin işlerliğine oldukça olumsuz etkileri olan kutuplaşma olgusu, etkin karar alma ve politika üretme süreçlerini de sekteye uğrattırıyor. Bunun temel nedeni ise aşırı kutuplaşmış siyasetin bir ‘sıfır toplamlı oyun’ haline gelmesi. Bir tarafın kazanımı ‘öteki’ nin kaybı olarak algılanmaya başlandığı için etki analizleri yapılmış, etkin müzakere ve katılımcı yöntemlerle oluşturulmuş politikalar üretilemiyor. Siyasi alanda yaşanan bu kutuplaşma biz vatandaşları da pasifize ediyor ve siyasi alandaki bu etkisizliği akılcı şekilde eleştirmemizi engelliyor. Böylelikle kutuplaşmanın yıkıcı boyutlara ulaştığı toplumlarda aktif-vatandaşlık da erozyona uğruyor.

¹ Emre Erdoğan ve Pınar Uyan Semerci (2022). Kutuplaşmayı Nasıl Aşarız? İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

² Emre Erdoğan ve Pınar Uyan Semerci (2018). Fanusta Diyaloglar: Türkiye’de Kutuplaşmanın Boyutları. (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları)

³ Murat Somer ve Jennifer McCoy (2019). Transformations Through Polarizations and Global Threats To Democracy”, The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, Cilt. 681, Sayı. 1.

⁴ Murat Somer (2019). “Turkey: The Slippery Slope from Reformist to Revolutionary Polarization and Democratic Breakdown”, The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, Cilt. 681, Sayı. 1

Vatandaşlar olarak ortaklaşa deneyimlediğimiz sorunların temelinde, kurumlarda liyakat, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerinin uygulanmaması yatıyor. Siyasiler arasındaki yıkıcı kutuplaşma, kurumlarda bu ilkelerin hayata geçirilmesini engellerken yaşanan sorunları daha da derinleştiriyor. Bunun sonucunda deprem gibi doğal afetlerin yarattığı yıkım ve can kaybı da artıyor.

Son yaşanan depremlerde de yıkıcı boyutlara ulaşan kutuplaşmanın yerel yönetimler, merkezi idare ve sivil toplum arasında etkin işbirliğini ve koordinasyonu olumsuz etkilediği pek çok örnek önümüzde duruyor.

Türkiye Cumhuriyeti'ni ikinci yüzyıla taşıyacak iktidarın belirleneceği bu kritik seçim sürecinde Denge ve Denetleme Ağı olarak seçimlerde rekabet eden siyasi partilere ve adaylara kutuplaştırıcı ve karşı tarafı düşmanlaştırıcı söylemlerden kaçınmaları çağrısında bulunuyoruz. Bununla beraber aktif vatandaşlar olarak hepimizi etkileyen sorunların çözümü için kutuplaşmanın yarattığı yankı odalarının duvarlarını yıktığımız ve tercihlerimizin sonuçlara eksiksiz yansıdığı adil ve özgür bir seçim süreci çağrımızı yineliyoruz.



DENGE VE
DENETLEME AĞI



dengedenetleme.org



dengevedenetlemeagi@birarada.org



dengevedenetlemeagi



DengeDenetleme



DengeDenetleme